

МАГАЗИН

о положају деце у Врању

креирала

**MREŽA UČENIČKIH PARLAMENTA
OSNOVNIH ŠKOLA GRADA VRANJA**

**MREŽA UČENIČKIH PARLAMENATA
OSNOVNIH ŠKOLA GRADA VRANJA**

Ћао другари,
пред вама се налази Магазин о положају деце у Врању који је осмислила и урадила дечја новинарска редакција коју смо формирали у оквиру акције, коју реализује Мрежа ученичких парламената основних школа у Врању, у оквиру истоименог пројекта.

Креирали смо Магазин који је занимљив за читање! И не само то! Открићете нове идеје и занимљивости али и сазнати много важних ствари о себи и другима!

У УГ "NEXUS-Врање" је наш Менторски центар у коме тимски радимо, и уз подршку професионалаца стварамо наш Магазин. Наш тим тренутно чини деветнаесторо деце из Ученичких парламената основних школа, седам наставника - школских координатора парламената и пројектни тим.

Поред планирања акција у заједници, у оквиру овог пројекта пролазимо много обука на различите теме, које нам помажу да напредујемо и активно учествујемо у промоцији важности учешћа деце у процесима одлучивања о стварима која их се тичу.

Пројекат Мрежа ученичких парламената основних школа у Врању реализује УГ "NEXUS-Врање" у сарадњи са седам основних школа у Врању: "Светозар Марковић", "Доситеј Обрадовић", "Јован Ј. Змај", "Бранко Радичевић", "Радоје Домановић", "Вук Караџић" и музичка школа "Стеван Мокрањац" а финансира Фондација за отворено друштво, Србија.

Редакција

ДЕЦА И ЕКОЛОГИЈА

ОШ „Светозар Марковић“

Зелена будућност

Деца иноватори осмислили су „Канту микрочитач“ која је програмирана да бележи број отварања канте за ђубре, а „Теретана као електрана“ је пројекат где статични бицикл производи струју за осветљење школског дворишта, пуњење мобилних телефона и лаптопова

- Наша школа посвећује велику пажњу подизању еколошке свести ученика и запослених. Радимо на едукацији и покрећемо акције које ће унапредити еколошку ситуацију у граду али и подигнути свест наших суграђана. У граду у коме живимо потребно је радити на развоју еколошке културе, посветити пажњу рециклирању и разврставању отпада

– каже Јелена Стојковић Илић, педагог.

ЕКО ПЕТОШКОЛЦИ

Она наводи да су у протеклом периоду, кроз интердисциплинарни приступ настави, ученици дошли до неколико занимљивих решења у домену очувања животне средине, те су запажени и награђивани од стране признатих стручњака.

- Савремену информациону технологију ставили смо у служби очувања здраве животне средине тако што смо узели учешће у програму „Школе за 21. век“ и формирали Клуб програмирања у нашој школи. Ученици тако стичу знање, развијају способност критичког мишљења и решавања проблема програмирања.

Као посебно значајно наша саговорница истиче да је школа на корак до добијања „Зелене заставе“ у оквиру програма „Еко школе“.

- То је међународни програм Фондације за образовање за животну средину (FEE) који има за циљ подизање свести ученика да постану главна покретачка снага промена одрживог друштва, кроз забаву и активно учење – појашњава Стојковић Илић и наставља - Свака школа која се пријави да учествује у програму пролази кроз процес од седам корака, радећи на оснаживању младих да самостално воде акције и учествују у процесима кад год и где год је то могуће. Напредак тима који се прикључио програму прати се кроз исходе учења, промену става и понашања ученика, школског колектива и локалне заједнице. На крају школа која испуни све постављене планове, критеријуме и оствари видљиви напредак добија „Зелену заставу“.

Најбоља потврда њених речи управо су резултати саме деце иноватора: Матеје Ристића, Виле Станковић и Луке Ордића, ученика петог разреда који су у оквиру тима „Еко петошколци“, учествовали на такмичењу „Школски климатски изазов“.

Еко петошколци: Матеја Ристић, Вила Станковић и Лука Ордић

- Ово такмичење организовао је Образовни центар „КИДХУБ“ из Београда, а циљ нашег тима била је борба против неповољних климатских промена. Тако смо дошли на идеју да микробит (уређај намењен једноставном учењу програмирања и електронике - прим. аут.) ставимо у функцију спасавања животне средине. Успех није изостао. „Еко петошколци“ један су од пет финалиста овогодишњег онлајн такмичења, а како су сви финалисти победници, тако смо се и ми нашли међу најбољима. Наша „Канта микрочитач“ је генијална идеја како да се на занимљив и креативан начин решимо отпада и очувамо животну средину – прича Матеја.

Важно је напоменути и да је такмичење „Школски климатски изазов“, које је организовао „КИДХУБ“ из Београда, одржано под покровитељством глобалне образовне мреже „Designathon Works“ из Холандије, а у партнерству са „WWF ADRIA“ – Србија, светском организацијом из пројекта „Да нам клима штима“, који подржава Влада Шведске.

Ученици ОШ „Светозар Марковић“ заблистали су и на такмичењу „Climathon Belgrade 2020“ где су у сарадњи са Јованом Стојичић, ученицом петог разреда ОШ „Бановић Стахиња“ из Београда решавали проблем излетничког отпада.

изум - „Канта микрочитач“

НАЈМЛАЂИ МИКРОКЛИМЦИ

Јована наводи да је ово такмичење најмасовнија климатска акција у свету, која се организује у преко 145 градова и 55 земаља на свим континентима. У вези са тим прошли су дводневну обуку и оформили тим „Микроклимци“.

Њен друг из Врања Лука Ордић, тим поводом каже:

- У сарадњи са Јованом решавали смо проблем излетничког отпада и (не)еколошких образаца понашања применом ИТ технологија, психологије мотивације и УХ дизајна (дизајн корисничког искуства – прим. аут.). Учесници су развијали и колективну иновативност и креативност кроз форум „ReMaking Tesla“.

А да труд екипе „Микроклимци“ није био узалудан доказ је специјална награда коју су добили од организационог тима, Уз то иде и могућност да представе своју идеју на Climathon Awards „The Most Transformative Idea of 2020“.

- Били смо најмлађи учесници икада на овом такмичењу, а тренирало нас је више од 20 домаћих и страних ИТ стручњака. Наш прототип „Канта микрочитач“ намењен је најмлађима. Осмишљена је тако што је микробит причвршћен за канту и броји њено отварање. Што се више пута канта отвори, то је мање отпада у природи. Ово није скупо решење за које је потребно основно знање о програмирању које се стиче у школи, као и жеља за очувањем животне средине – објашњава Матеја.

Линк до видеа је https://www.youtube.com/watch?v=v3d_HqC2bKw&t=2s

Вила Станковић и Давид Станојковић су као део тима „Еко петешколци“ учествовали на глобалном дечјем „ДИЗАЈНАТОН“-у у Београду. Најбоља потврда њених речи управо су резултати саме деце иноватора: Матеје Ристића,

Виле Станковић и Луке Ордића, ученика петог разреда који су у оквиру тима „Еко петешколци“, учествовали на такмичењу „Школски климатски изазов“

- На овом такмичењу представили смо се пројектом на тему „Одрживи извори енергије и климатске промене“. Преко хиљаду деце широм света, из 20 земаља, је у истом тренутку дизајнирало предлоге решења за бољу планету. Међу њима нашло се и тридесеторо деце из Србије – подсећа Вила.

Занимљиво је подвући да су на овом догађају са децом иноваторима радили едукатори из области дизајна, екологије и одрживог развоја и нових технологија. Они су за победничко решење изабрали управо решење ученика ОШ „Светозар Марковић“ - „Теретана као електрана“.

изум - „Теретана као електрана“

Давид каже да је „Теретана као електрана“ заправо статичан бицикл који се састоји од генератора и акумулатора.

- Коришћењем педала механичка енергија се претвара у електричну и на тај начин пуни батерију. На педали је интегрисан микробит који броји количину произведене кинетичке енергије и радио таласима је шаље другом микробиту који бележи ниво напуњености батерије. Струја се потом користи за осветљење школског дворишта, пуњење мобилних телефона и лаптопова. Важно је рећи и да је прототип направљен од материјала који може да се рециклира.

- Идеја нам је да шаљемо иницијативна писма великим компанијама како би нас подржали у реализацији ове, али и у неким другим идејама – закључују деца. Мали иноватори сматрају да овакве бицикле могу да се поставе по школским дворишима и другим местима како би сви заинтересовани имали прилику да учине нешто корисно за нашу планету. Поред тога што би се стварала тзв. чиста енергија, подизала би се и еколошка свест и одговорност како најмлађих тако и одраслих.

Линк до видеа:

https://www.youtube.com/watch?v=HJ177DrT71s&fbclid=IwAR33kUeI-hblRDxVisdf-1K4_CLVvx6Ry_xVuzGFkVNg5v8yayX_Kwv--x-o

Еко петешколци: Вила Станковић, Матеја Ристић и Лука Ордић

ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ

Будућност је почела

Дигитална писменост не значи само способност креирања профила на друштвеним мрежама или прављење селфија

Писменост је од давних времена много напредовала. Од некада обичног пера и мастила, дошло се до најсавременијих уређаја и рачунара. У односу на старије генерације, данашња деца су у великој предности, јер уче дигиталне вештине од најранијег доба.

Готово да нема ниједног посла у којем се не користи неки облик дигиталне писмености. Њен развој је често пресудан за праћење наставе или даљи професионални живот. Некада се писменост односила искључиво на способност читања и писања, док у савременом свету дигитална писменост значи разумети технологију и знати се њоме служити.

Са развојем технологије живот без употребе дигиталне технологије постао је незамислив. Дигитална писменост не значи само способност креирања профила на друштвеним мрежама или прављење селфија. Да би је употребили на прави начин, деца пре свега морају да разумеју технологију коју користе. Овакав вид писменост се односи на способност проналажења, коришћења и креирања информација преко интернета на смислен и користан начин.

То подразумева и примену превентивних мера које коришћење савремене технологије захтева.

Компјутерска писменост је само један део дигиталне писмености. Дигитална писменост се односи на дубље разумевање технологија које нас окружује. На најнижем нивоу, она представља способност навигације на веб страници, слање мејла или коришћење друштвених мрежа. Овде спадају и практичне софтверске вештине попут креирања блога или кодирање апликација.

Важне теме унутар дигиталне писмености укључују и безбедност на интернету, остављање трага који се може идентификовати, начин коришћења доступних извора ради избегавања плагирања... Данас, више него икада намеће се захтев за коришћење дигиталне писмености у школама. Деца би требало да знају које су последице употребе технологије коју користе без јасне сврхе. Због тога треба водити рачуна да деца учење не замене у потпуности технологијом, јер технологија не може заменити учење, она је ту да га обогати.

Такође, треба да им се предочи да не мора све што се налази на интернету бити ни тачно ни истинито, јер лажних вести и непоузданих информација има на претек. Деца су најосетљивија група на интернету. Због тога, децу треба стално пратити и упозоравати на разне злоупотребе на које могу наићи. Треба их научити како да исправно користе дигиталне алате и објаснити им шта треба да раде како сами не би постали жртве дигиталне писмености.

Вељко Пешић

Гугл учионица

Пандемија изазвана Корона вирусом извукла је у први план неке проблеме о којима раније нисмо много размишљали. Пре свега то се односи на недовољну техничку опремљеност школа као и непотпуну дигиталну писменост наставника, родитеља и деце за учење на даљину. Наставница Технике и технологије Ивана Здравковић каже да је цела ситуација у којој су се нашли захтевала прилагођавање и брзо реаговање.

- Кроз укључивање наше школе у пројекте обезбеђене су значајне донације у таблет уређајима за децу као и бежични интернет. На томе и данас радимо како би задовољили потребу сваког детета.

Здравковићева додаје да промене наставног процеса подстичу наставнике да размењују добру праксу и да отварају могућности за нове идеје, како да оно што се радило у учионици сада ради на платформама.

Она је заједно са колегиницом Маријана Радуловић приредила презентацију својим колегама о примени Гугл учионице са циљем да их мотивишу на употребу ове платформе у онлајн настави.

- Желеле смо да поделимо своја позитивна искуства у вези са Гугл учионицом јер је важно обезбедити квалитетан васпитно-образовни процес уз свакодневно онлајн дружење и социјализацију ученика. И наставницима и ученицима је у овој ситуацији битан осећај блискости и припадност групи.

Истичући да је за приступ Гугл учионици потребан интернет који је у сваком тренутку доступан свима, она наглашава и да само коришћење платформе не захтева никаква материјална средства ни додатно улагање.

- Све што је потребно јесте да наставник креира учионицу и пошаље ученицима код за приступ.

Гугл учионица омогућава наставницима да шаљу обавештења свој деци или појединцима. Дискусија се може водити у оквиру одељења уз могућност да наставници и сами ученици деле ресурсе. Наставници могу остављати коментаре на рад ученика који су видљиви само за одређене ученике или ако је потребно за све у учионици. Наставник има могућност да додаје презентације, видео материјале за свој предмет, тестове, питања. Ученик има прегледно, све на једном месту у вези неког предмета – појашњава наставница.

И да ствар буде још једноставнија, Гугл учионица има и мобилне апликације које су доступне за андроид уређаје дајући могућност корисницима да фотографишу и приложе задатке, деле датотека из других апликација и имају приступ информацијама ван мреже.

Вељко Пешић

ПОДРШКА ДЕЦИ ИЗ МАЊИНСКИХ ГРУПА

Различитост је богатство

Када је реч о деци из мањинских група, у школама широм Србије најбројнија мањинска група су деца ромске националности. Они су неретко дискриминисани и етикетирани од стране својих вршњака, што не би требало да се дешава у 21. веку. Школа „Вук Караџић“ је најстарија школа у граду и највећа и најсавременије опремљена у Пчињском региону. Наставу похађа преко 1.100 ученика, међу којима је 104 ученика ромске националности.

Педагошка асистенткиња Мевлида Демић, која је у школи две године има само речи хвале за однос колектива и ђака према припадницама ромске националности.

- Никада се нисам сусрела са тим да деца буду дискриминисана од било кога. Дивно је што имају скроз равноправан положај. Учествоју и на приредбама и на спортским догађањима – наводи она.

Додаје и да иако има мањих потешкоћа у раду јер немају сва деца, за сада, техничких могућности за онлајн наставу, она то успева да са њима организује.

- Добијају радни материјал преко мене, што значи да наставници за свако дете припремају теоријски део и задатке, ја им одштапам, имамо одређени дан у недељу када долазе да врате урађено и када добију нове материјале – истиче Демићева.

Она сматра да је школа учинила велики искорак напред ка томе да та деца нису искључена из система образовања и у току пандемије јер, су нашли одговарајући модел рада.

Негујући хумане вредности школа је у мају и јуну школске 2019/20, током пандемије учествовала у пројекту „Унапређење међуетничке сарадње Врања и Тутина оснаживањем жена и

девојчица припадница етничких мањина и умрежавање релевантних актера из локалних средина“. У овај пројекат била су укључена 52 ученика школе од првог до осмог разреда, међу којима и 20 ромске националности. Ђаци су имали забаван, али изазован задатак да изаберу нека од јела традиционалне кухиње и да их припреме уз помоћ укућана, снимајући при томе цео процес. Тако је настао врло занимљив онлајн 20-минутни мултиетнички кувар.

У пројекту су поред Мевлиде Демић, учествовале и наставнице Марија Љубић и Ирена Петковић.

Паралелно са развијањем мултиетничности, у школи се ради и на подизању свести ученика и запослених о значају познавања и заштите права детета.

- Трудимо се да унапређујемо критеријуме и испунимо услове који стварају атмосферу у школи у којој деца, у оквиру редовне наставе, уче о правима детета и одговорностима. Наша искуства у вези са тим су да то веома доприноси јачању партиципативне улоге детета. Такође, успостављамо и функционалне механизме заштите права детета како би деца у школи живела своја права без дискриминације и насиља – каже Олга Стошић, наставница географије и школска координаторка пројекта Образовање за права детета.

Поменути вишегодишњи пројекат школа реализује у партнерству са још пет основних школа у Пчињском округу и УГ NEXUS а уз подршку УЦПД-а и „Песталоци“ дејче Фондације из Швајцарске.

Ана Јањић

ПОДРШКА ДЕЦИ КРОЗ УМЕТНОСТ

Равноправност КАО НАЧИН ЖИВОТА

Циљ протекле „Дечје недеље“ био је да се промовише квалитетно образовање и могућност остваривања права деце из осетљивих група. Том приликом запослени у овој школи потрудили су се да укључе сву децу у процес осмишљавања и реализацију активности. То подразумева и оне из осетљивих група (мањинске, деца са села, деца ромске националности). Финале њихове музичко-креативне сарадње било је извођење ауторске песме где су инструменталну подршку дали наставници. Када је песма добила свој музички облик, уз помоћ наставнице Александре Савић, срећа деце била је видљива на њиховим лицима, а осмеси су говорили више од речи. Равноправно и једнако укључивање све деце у различите школске активности у овој школи је свакодневна пракса, а то је управо порука и ове песме коју су урадили.

Подељена срећа,
два пута је већа

Свако од нас жели
да срећу подели,
када имаш друга
не постоји туга.

Кад је неко тужан,
дан му буде ружан,
па чим сретне друга
нестане му туга.

Подељена срећа
два пута је већа,
зато срећу дели
и друге весели.

ФУНКЦИОНИСАЊЕ УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА У ШКОЛИ

Деца су мали људи

„Кутија поверења“, СОС телефон, вршњачки едукатори и остали механизми заштите који се развијају у оквиру ученичког парламента омогућају да у школи дечја права заживе.

Генерације ученика уназад питале су се како да повећају своју видљивост у школи. Било је активности, али није било јединственог механизма који би им пружио пуну заштиту и подршку. Великим залагањем стигло се до данашњег нивоа функционисања и уопште постојања Ученичког парламента. Свима им је заједничко то што је бити у Парламенту велика част, али и одговорност. Они заступају интересе својих другова, преко ове организације проналазе компромисе са својим наставницима, развијају Парламент, те подстичу остале на учешће у акцијама које се спроводе. Из разговора са школским психологом, координатором Ученичког парламента и ђацима, сазнајемо колики је значај овог

Мила Крстић

Анастасија Станојевић

ДЕЧЈА ДЕМОКРАТИЈА

Ученици осмог разреда, чланови Парламента Мила Крстић, Анастасија Станојевић и Деспот Николић, одговарају на најчешћа питања ученика у вези са радом овог тела.

Како се бирају чланови Парламента?

– На разредном часу, ученик који жели да буде члан, образлаже зашто је баш он добар кандидат, а затим се тајним гласањем бирају чланови. Два ученика са највише гласова су представници Парламента.

Ко предлаже акције?

– Било који члан може да предложи акцију. Рецимо, 2018. године смо желели да идемо на фестивал науке, па смо покренули питање реновирања кабинета за физику и хемију. И отишли смо!

Шта ако ниси изабран за члана, а желиш да предложиш неку акцију?

– У том случају свој предлог даш представницима Парламента из твог одељења, најбоље на разредном часу. Уколико се то свиђа осталим ђацима, представници могу да пренесу тај предлог члановима Парламента.

Ученички парламент

тела у партиципацији (учествовању - прим. аут.) ученика у школском животу. То је, у ствари, процес комуникације чији је циљ учешће у доношењу одлука. Основу партиципације чини изражавање сопственог мишљења и слушање и уважавање мишљења другог, што се на радионицама и часовима посвећеним правима деце и учи. Уз то деца се подучавају и дечјим правима. Парламент у Основној школи „Јован Јовановић Змај“ је своју потпуну функцију и улогу почео да добија од 2012. године када је школа ушла у деветогодишњи пројекат „Образовање за права детета“. До тада је он само формално постојао. Уласком у пројекат, у оквиру кога представници Парламента сваке године пролазе обуку о правима детета, ово тело добија на значају како у школи, тако и у локалној заједници. Покрећу се акције („Сметња није претња“ - прим. аут.) на које се позивају друге школе из окружења, реализују се Форум театри и представе као превентивне активности вршњачком насиљу, организују се трибине на које се позивају представници Парламента других школа, укључују се професионалци из релевантних институција и организација (трибина о сајбер насиљу – прим. аут.). Усвајањем Правилника о информисању и Правилника о учешћу ученика у одлучивању о питањима која их се тичу (2017. године) отклања се још једна препрека у школи по питању потпуног прихватања значаја, улоге и функције Ученичког парламента од стране запослених у школи. Унапређује се сарадња између запослених и ученика и повећава се ниво учествовања ђака. Учешће представника Парламента у свим тимовима и органима школе почиње да се сматра изузетно важним за доношење релевантних одлука на нивоу школе у многим областима значајним за унапређивање квалитета њеног рада као образовно-васпитне установе. У области безбедности ученика у школи, Парламент унапређује ниво информисаности ученика и родитеља о врстама и нивоима насиља, о дискриминацији и механизмима заштите у тим ситуацијама, поставља огласне табле са изводима из поменутих правилника, реализује акције и трибине. Отварањем канцеларије Ученичког парламента 2018. године, почињу потпуно да се развијају механизми за заштиту права детета на нивоу школе. „Кутија поверења“, СОС телефон, вршњачки едукатори и остали механизми заштите који се развијају у оквиру Парламента омогућују да у школи дечја права заживе.

Обука вршњачких едукатора на нивоу школе доприноси смањењу вршњачког насиља, јер управо су вршњаци најбољи модел од кога учимо. Едукатори заједно са ученицима реализују сценарија из Водича за наставнике и вршњачке едукаторе у циљу подизања свести ученика о њиховим правима, али и одговорностима.

Подизању свести запослених о правима детета доприносиле су обуке на ову тему, које су организовала удружења грађана УГ „NEX-US-Врање“ као локални партнер на пројекту „Образовање за права детета“, уз подршку Ужичког центра за права детета и „Песталоци“ дечје фондације из Швајцарске.

Анђелина Спирић

Милена Декић

ИНТЕРВЈУ: МИЛЕНА ДЕКИЋ, НАСТАВНИЦА

Активни ђаци су благодет

Милена Декић, наставница српског језика и књижевности у Основној школи „Јован Јовановић Змај“ изнела нам је своја запажања у вези са радом Ученичког парламента.

Која је разлика у раду школе пре и после формирања Ученичког парламента?

– Укратко, пре формирања овог тела ученици нису имали овакву могућност удруживања и заједничког деловања, какву имају сада.

Које су предности његовог постојања?

– Удружени и организовани ученици се оснажују да покрећу различите акције, износе своје ставове и одлучују о питањима која их се тичу.

Да ли постојање Парламента помаже ученицима и наставницима?

– Мотивисани и активни ученици су благодет за околину. Одлуке које на парламентаран начин донесу, поштују, те се придржавају правила, а то наставницима много помаже.

Како бисте побољшали његов рад?

– Сваке године долази до нових идеја и помака у раду. Постепеним јачањем свести о могућностима које Парламент пружа, његов рад се унапређује.

Да ли је боље имати Парламент или не?

– Укидање Парламента био би бесмислени корак уназад, на штету ученика али и наставника.

Деспот Николић

АКТИВНОСТИ ДЕЦЕ У ПРИХВАТНОМ ЦЕНТРУ ВРАЊЕ

Између пандемије и детињства

Пандемија је донела „нову реалност“ деци широм света па и деци из избегличке и мигрантске популације која живе у Прихватном центру у Врању. У условима ограниченог кретања, због мера које су на снази, ионако скроман живот постао им је још тежи. Ускраћени за безбрижно детињство какво има већина њихових вршњака широм света, које обухвата: школовање на матерњем језику, слободу кретања, сигуран дом и породицу, ова деца су сада усмерена на свакодневне активности које су за њих организоване у Прихватном центру, од стране организација које у њему раде.

Радују се свакој прилици да се виде и друже „уживо“ са својим вршњацима и наставницима из школе јер су од септембра прошле године усмерени на онлајн наставу.

Упркос недаћама због пандемије, потребе деце миграната нису су много промениле. Део времена проводе пратећи онлајн наставу где од својих наставника, преко Гугл учионице, добијају материјал на српском језику који тек савладавају у школи. Други део користе за похађање додатних часова српског и енглеског језика у Прихватном центру.

- Користимо сваку прилику да се у складу са мерама сретнемо и са својим ђацима који су смештени у овом центру. Посетили смо их пред Нову годину да бисмо разменили најлепше жеље. Такође, 14. априла смо организовали активност у нашој школи са циљем сусрета вршњака и истраживања вредности Интеркултуралности, коју се трудимо да негујемо у свакодневном раду – истиче Тијана Ђокић, директорка ОШ „Светозар Марковић“.

*Тијана Ђокић,
директорка ОШ „Светозар Марковић“*

Деца у кампу имају креативне и рекреативне активности, међусобно се друже, играју игрице и стони тенис, гледају цртане филмове најчешће на енглеском језику. Њихови родитељи кроз благи прекор истичу да деца превише времена проводе на телефонима, користећи познате друштвене мреже. Сваки леп дан деца користе за игру и спортске активности на спортском терену у Центру. Научени су да се старају једни о другима због свих опасности којима су изложени на путу који су прошли и који је тек пред њима. Често можете видети дечаке и девојчице како чувају, шетају или забављају своју млађу браћу и сестре и помажу родитељима у њиховом одгајању.

Милица која ради са децом у овом центру каже: „Ових дана када породице прослављају Рамазан старија деца више брину о млађима јер због њихових традиционалних обичаја одрасли дан проводе у својим собама, са минималним активностима јер храну узимају током ноћи“.

У Прихватном центру има пуно одбачених мачака и паса, који уживају у пажњи и љубави деце јер несебично, понекад и кријући од родитеља, са њима поделе свој оброк.

*Љиљана Анђелковић у сарадњи са
Александром Пантовић, радницом ПЦ Врање*

ОШ „Бранко Радичевић“
ОШ „Радоје Домановић“

ДИГИТАЛНО (ИНТЕРНЕТ) НАСИЉЕ

Проблем модерног доба

Пре двадесетак година, појам писмености односио се само на писану реч. Данас бити писмен захтева много више. Деци која живе у дигиталном (интернет) добу, дигитална комуникација је уобичајен облик комуникације. Али то са собом носи и бројне ризике, посебно када се ради о деци. Тако долазимо до појма – дигитално насиље.

Наиме, оваква врста насиља догађа се на интернету: друштвеним мрежама, шири се лако и брзо преко апликација за размену порука, гејминг платформама и мобилним телефонима. По дефиницији „то је понашање које се понавља и које има за циљ да уплаши, наљути или осрамоти особе које су нападнуте“. Најчешће се дешава између деце, али постоје и случајеви где су деца

жртве насиља од стране одраслих. Дигитално насиље понекад може да буде опасније од насиља које се дешава у реалном свету. Последице су различите, од проблема у понашању, па чак и до самоубиства.

Овакво насиље често је повезано са класичним школским насиљем.

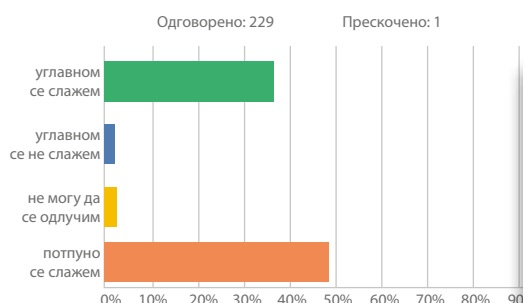
Анкету, која је обухватила значајна питања везана за тему дигиталног насиља, уз помоћ NEXUS-a, осмислили су и спровели чланови Мреже ученичких парламената основних школа у Врању. У анкети је учествовало 230 ученика из свих школа учесница пројекта.

Алекса Николић (ОШ „Бранко Радичевић“) и Никола Милановић (ОШ „Радоје Домановић“)

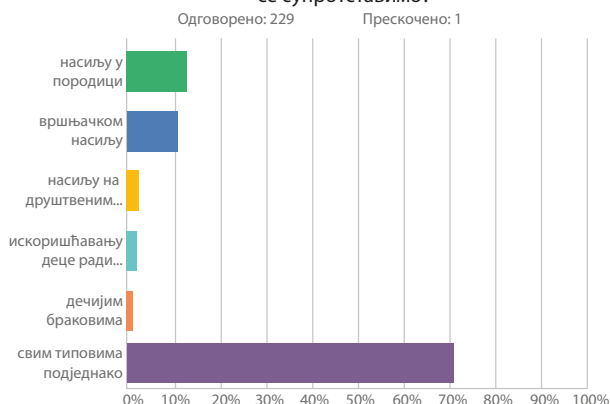
Истраживање EU Kids Online

Према истраживању ове организације ученици проводе на интернету, у просеку, између три до четири сата дневно, а викендом чак седам сати! По истом истраживању, сваки трећи ученик, доживео је неко узнемирујуће искуство на интернету. У таквим ситуацијама, скоро четвртина ученика није разговарала ни са ким о свом проблему, игнорисала га је или је затворила апликацију, а скоро трећина блокирала је особу која је узнемирава. Највећи број ученика (45%) о томе је разговарао је са пријатељем, а један део њих (31%) са родитељем или старатељем. Веома мали проценат (3%) разговарао је са учитељима или наставницима.

Питање 1: Довољно сам информисан/а о врстама насиља и знам коме да се обратим за помоћ како бих га зауставио/ла.

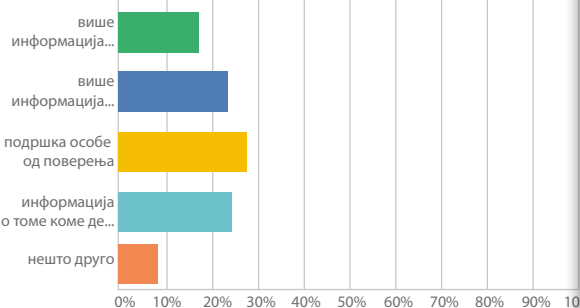

Питање 2: Ком типу насиља над децом би најпре требало да се супротставимо?

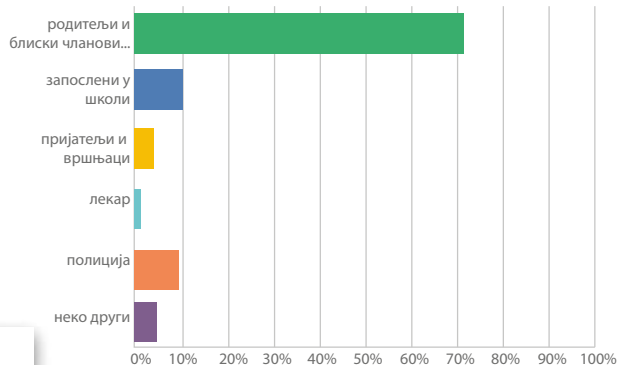
Питање 3: Шта мислиш да је потребно како би деца у Србији била спремнија да се супротставе дигиталном насиљу?

Одговорено: 228 Прескочено: 2

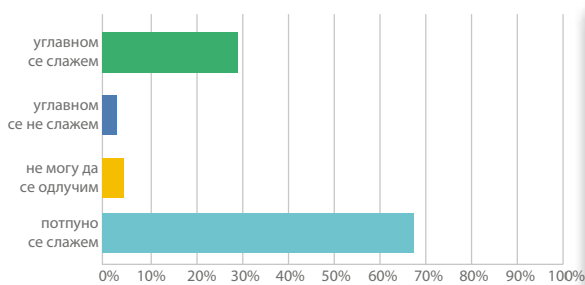
Питање 4: Ко је по твом мишљењу најодговорнији да децу и младе обавести коме могу да пријаве насиље?

Одговорено: 229 Прескочено: 1

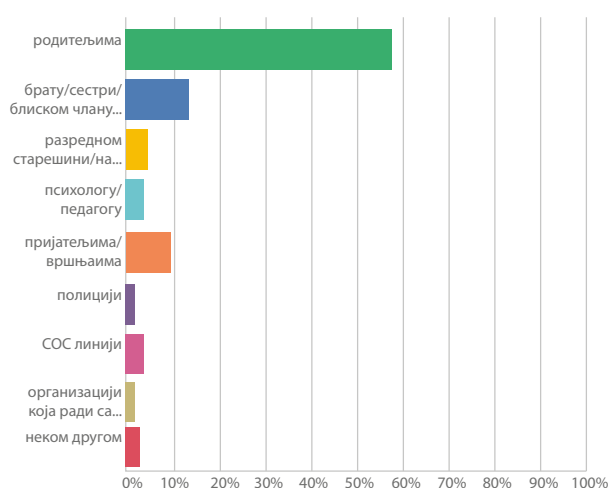
Питање 5: Када уочим да неко дете трпи дигитално насиље, спреман/спремна сам да то пријавим.

Одговорено: 229 Прескочено: 1

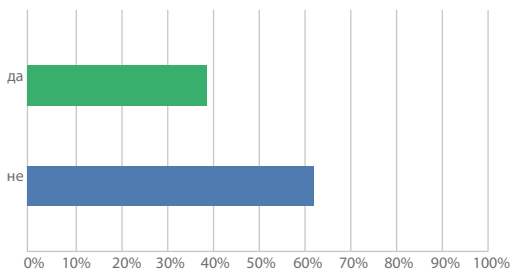
Питање 6: Коме би најпре био спреман да испричаш о томе?

Одговорено: 229 Прескочено: 1

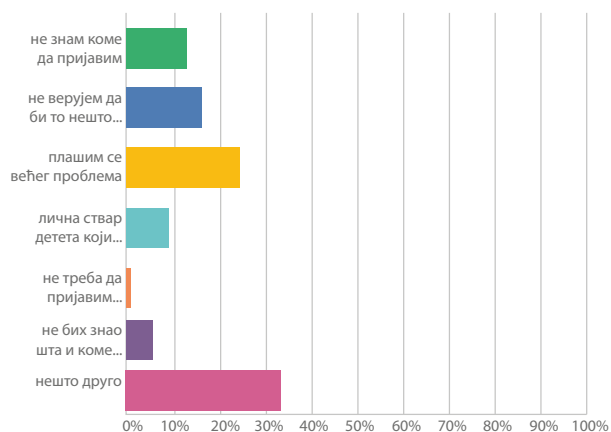
Питање 7: Да ли си у последњих годину дана сазнао и/или уочио ситуацију дигиталног насиља према детету?

Одговорено: 229 Прескочено: 1

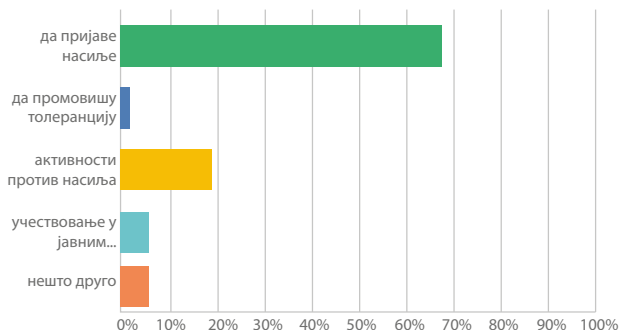
Питање 8: Шта те највише спречава да пријавиш насиље које неко дете трпи?

Одговорено: 229 Прескочено: 1

Питање 9: На који начин би деца требало да се укључе како би се зауставило насиље?

Одговорено: 229 Прескочено: 1

Чланови редакције:

Огњен Јаковчевски,
Ивона Ристић,
Матија Матић,
Катарина Митић,
Алекса Николић,
Љиљана Анђелковић,
Саша Љубисављевић,
Кристина Стојановић,
Деспот Николић,
Анђелина Спирић,
Драгослав Стојановић,
Сергеј Младеновић,
Никола Милиновић,
Наталија Стојименов,
Вељко Пешић,
Нора Крстић,
Ана Јањић,
Ања Миленковић,
Анастасија Станојевић,
Сузана Пантовић,
Јелена Стојковић Илић,
Јелена Грујић,
Олга Стошић,
Снежана Најдић,
Милена Станковић,
Олгица Пешић Ђорђевић,
Ивана Здравковић

Новинарка менторка:

Валентина Миленковић

Дизајн и штампа:
DESIGN IT UP

Магазин је креиран у оквиру пројекта „Мрежа ученичких парламената основних школа у Врању“ који реализује УГ NEXUS – Врање уз подршку Фондације за отворено друштво, Србија.

За садржај часописа одговоран је УГ NEXUS – Врање и он не одражава нужно ставове донатора

FONDACIJA ZA OTVORENO DRUŠTVO, SRBIJA
OPEN SOCIETY FOUNDATION, SERBIA

nexus